

Wojciech Stawiany, Ekspert, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Termomodernizacja

- by powietrze było czystsze

Kompleksowa termomodernizacja budynków to jeden z ważnych elementów działań na rzecz czystszej powietrza oraz poprawy jakości życia mieszkańców, które wspiera finansowo Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

NFOŚiGW prowadzi 16 programów priorytetowych (lub ich części) oraz wdraża 6 działań/poddziałań I osi priorytetowej Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (POLiŚ 2014-2020), których realizacja poprawia jakość powietrza. Ważnym elementem tych prac są projekty kompleksowej termomodernizacji budynków.

W porozumieniu z Ministrem Energii określono, że NFOŚiGW jest Instytucją Wdrażającą (IW) POLiŚ 2014-2020 m.in. dla działania 1.3 *Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach*. Nasi beneficjenci realizują prace w zakresie głębokiej, kompleksowej termomodernizacji budynków użyteczności publicznej oraz budynków mieszkalnych. Podejmowane działania zapewniają równocześnie realne wsparcie dla realizacji, zawartych w regionalnych programach ochrony powietrza, celów związanych z poprawą jakości powietrza, w tym likwidacji niskiej emisji.

Wsparcie w działaniu 1.3 jest skierowane na tzw. głęboką, kompleksową modernizację energetyczną budynków użyteczności publicznej (w ramach poddziałania 1.3.1) oraz wielorodzinnych budynków mieszkalnych (w ramach poddziałania 1.3.2). Prace związane z modernizacją energetyczną budynków

(użyteczności publicznej i mieszkalnych wielorodzinnych) promują jej kompleksowy wymiar (w oparciu o system monitorowania i zarządzania energią). Mając na uwadze niezadowalający stan jakości powietrza w Polsce, podejmowane działania mają zapewnić równocześnie realne wsparcie dla realizacji celów związanych z poprawą w tej mierze (w tym likwidacją niskiej emisji), które są zawarte w programach ochrony powietrza. Projekty dotyczące modernizacji energetycznej budynków muszą być zgodne z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r., w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki oraz ich usytuowanie, oraz w nawiązaniu do rozporządzeniem Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 czerwca 2014 r. w sprawie metodologii obliczania charakterystyki energetycznej budynku i lokalu mieszkalnego lub części budynku stanowiącej samodzielną całość techniczno-użytkową oraz sposobu sporządzenia i wzorów świadectw charakterystyki energetycznej. Identyfikacja optymalnego zestawu czynności zwiększających efektywność energetyczną w danym budynku dokonywana będzie przed realizacją projektu (czyli ex ante) na podstawie audytu energetycznego, który stanowi jego kluczowy

element oraz w nawiązaniu do kosztów kwalifikowanych projektu.

W ramach weryfikacji założonych celów i efektów inwestycji należy również po jej zakończeniu przeprowadzić audyt energetyczny (ex post). Głęboka, kompleksowa modernizacja energetyczna obejmować może ocieplenie obiektu oraz wymianę wyposażenia obiektów na energooszczędne, w tym: wymianę okien, drzwi zewnętrznych, modernizację wewnętrznej instalacji ogrzewania i przygotowania ciepłej wody użytkowej oraz części wspólnych oświetlenia na energooszczędne, przebudowę systemów grzewczych wraz z wymianą źródła ciepła na bardziej efektywne energetycznie i ekologiczne, albo podłączeniem do sieci ciepłowniczej/chłodniczej lub modernizacją takiego przyłącza (w przypadku gdy właścicielem wyżej wymienionej infrastruktury jest wnioskodawca projektu)]. Chodzi również o takie projekty, jak: budowa/przebudowa systemów wentylacji mechanicznej, przebudowa systemów chłodzących i budowa/przebudowa klimatyzacji - pod warunkiem, że w wyniku tego działania nastąpi optymalizacja zużycia energii, prowadząca do zmniejszenia emisji dwutlenku węgla, w tym również w kierunku wykorzystania odnawialnych źródeł energii i (mikro) trigenera-

cji, instalacji odnawialnych źródeł energii w modernizowanych energetycznie budynkach, wprowadzeniu systemów zarządzania energią.

Zakres projektu musi wynikać z przeprowadzonego audytu energetycznego ex-ante i prowadzić do redukcji zużycia energii końcowej o co najmniej 25%.

W budynkach mogą być stosowane instalacje OZE (o ile konieczność ich zastosowania wynika z uprzednio przygotowanego audytu energetycznego), które będą zapewniały przynajmniej częściowe pokrycie zapotrzebowania na energię w tych budynkach, pełniąc jednocześnie rolę demonstracyjną i edukacyjną. W ra-

mach realizowanych projektów instalacja OZE budowana na/przy budynkach musi być w pełni dedykowana potrzebom energetycznym obiektu, a jedynie niewykorzystana część energii elektrycznej może być oddawana do sieci dystrybucyjnej.

Wymaganym elementem projektu są liczniki niezbędne do prawidłowego prezentowania danych o zużyciu oraz produkcji ciepła i energii elektrycznej, w tym ze źródeł odnawialnych. Montaż liczników nie jest obligatoryjny w przypadku, gdy nie jest to technicznie i ekonomicznie uzasadnione lub gdy budynek będący przedmiotem modernizacji energetycznej został uprzednio wyposażony w ta-

kie urządzenia. Wsparcie mogą uzyskać także inwestycje realizowane w oparciu o art. 2 pkt 27 dyrektywy 2012/27/UE dotyczącej efektywności energetycznej (EPC Energy Performance Contracting - umowa o poprawę efektywności energetycznej), realizowane na rzecz beneficjentów (działania).

Wsparcie uzyskują również działania związane z przygotowaniem audytów energetycznych budynków użyteczności publicznej oraz wielorodzinnych budynków mieszkalnych, a także prace projektowe, stanowiące integralną część projektu inwestycyjnego dotyczącego modernizacji energetycznej budynków. Wyniki audytu energetycznego powinny zostać uwzględnione w pełnym zakresie w ramach realizacji projektu inwestycyjnego.

Efektom realizowanych projektów jest poprawa efektywności energetycznej budynków, a tym samym ograniczenie emisji zanieczyszczeń szczególnie szkodliwych dla jakości życia ludzi oraz zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych.

Rezultatem podjętych w działaniu 1.3 POIiŚ 2014-2020 interwencji będzie poprawa stanu środowiska w skali lokalnej dzięki ograniczeniu emisji zanieczyszczeń szczególnie szkodliwych dla jakości życia ludzi, a także ograniczenie emisji CO₂.

Alokacja finansowa środków unijnych na realizację powyższych zadań wynosi ok. 430 mln euro; maksymalny poziom dofinansowania UE wynosi 85% wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu. Beneficjentami poddziałania 1.3.1 mogą być państwowe jednostki budżetowe, administracja rządowa oraz nadzorowane lub podległe jej organy i jednostki organizacyjne, podmioty będące dostawcami usług energetycznych dla ww. beneficjentów; natomiast beneficjentami poddziałania 1.3.2 spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe zlokalizowane na terenach wskazanych w strategiach zintegrowanych inwestycji terytorialnych (ZIT) miast wojewódzkich oraz w miastach subregio-

Fot. 1. Projektowany wygląd elewacji - po zrealizowaniu projektu w ramach umowy z NFOŚiGW w ramach działania 1.3 POIiŚ 2014-2020 - Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach - Spółdzielnia Mieszkaniowa „Przylesie” w Sopocie.
Autor projektu: Studio Projektowe Oikos Roman Lewosiuk

nalnych określonych w kontraktach terytorialnych.

Dotychczas dla powyższych poddziałań NFOŚiGW ogłosił/przeprowadził 5 naborów konkursowych, na które wpłynęło 306 wniosków. Zawarto 175 umów (część wniosków jest w trakcie oceny) na kwotę dofinansowania z Funduszu Spójności 1,18 mld zł; wartość projektów objętych zawartymi umowami wynosi 1,6 mld zł.

Projekty termomodernizacyjne z terenu województwa śląskiego mogą otrzymać wsparcie w ramach poddziałania 1.7.1. *Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych w województwie śląskim* dla którego Instytucją Wdrażającą jest WFOŚiGW w Katowicach. Alokacja finansowa środków unijnych na realizację poddziałania wynosi ok. 55,4 mln euro.

W okresie od 29 grudnia 2017 r. do 27 lutego 2018 r. był realizowany kolejny nabór konkursowy dla poddziałania 1.3.1 *Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach publicznych*. Wpłynęły 144 wnioski na łączną wartość projektów ok. 820 mln zł. Wnioskowana kwota dotacji unijnej wynosi prawie 560 mln zł, przy budżecie konkursu wynoszącym 90,0 mln zł. Rozstrzygnięcie konkursu jest planowane na październik 2018 r.

We własnej ofercie NFOŚiGW posiada program priorytetowy 3.1 *Poprawa jakości powietrza, Część 2) Zmniejszenie zużycia energii w budownictwie*, którego beneficjentami będą podmioty nie mogące aplikować do projektów unijnych, jak np.: muzea, szpitale, zakłady opiekuńczo-lecznicze, hospicja, obiekty zabytkowe, obiekty sakralne wraz z obiektami towarzyszącymi oraz domy studenckie. Celem programu jest poprawa jakości powietrza poprzez ograniczenie lub uniknięcie emisji pyłowo-gazowej w wyniku zwiększenia produkcji energii z odnawialnych źródeł oraz zmniejszenie zużycia energii w budynkach.

W pierwszym naborze przeznaczono na zwrotne formy dofinansowania projektów 200 mln zł, a na bezzwrotne formy finansowania 300 mln zł. Złożonych zo-

Fot. 2. Przedszkole w gminie Brenna w woj. śląskim po wykonaniu prac termomodernizacyjnych (wraz z kolektorami słonecznymi) - zgodnie z opisem na fotografii. Fot. Urząd Gminy Brenna

stało 927 wniosków o dofinansowanie w formie pożyczki (47,8 mln zł) i w formie dotacji (1,39 mld zł).

W II-III kwartale 2018 r. zostanie przeprowadzony nabór ciągły dla tego programu priorytetowego; przewidywane jest dofinansowanie w formie pożyczek.

Na naszej stronie internetowej pod adresem: <http://nfosigw.gov.pl/nabor-wnioskow/art,286,informacja-o-naborach-wnioskow-w-roku-2018.html> można znaleźć informację o wszystkich naborach (aktualnych i planowanych) w 2018 r. dla programów priorytetowych

NFOŚiGW oraz działań i poddziałań PO- liŚ 2014-2020, dla których Narodowy Fundusz jest Instytucją Wdrażającą. Strona jest na bieżąco aktualizowana.

